

Temat: Wjechać czy nie wjechać autem na Stary Rynek?

Cele – uczeń:

1. Rozumie charakter przestrzeni historycznej i jej znaczenie dla dziedzictwa narodowego.
2. Dostrzega różne potrzeby i wartości.
3. Szuka porozumienia i kompromisu w zakresie użytkowania wspólnej przestrzeni; zrównoważenia interesów indywidualnych oraz dobra wspólnego.
4. Dyskutuje, uzasadnia własne zdanie, przyjmuje poglądy innych lub polemizuje z nimi.
5. Współpracuje w zespole.

Czas: 2 jednostki lekcyjne

Metody: praca w grupie – forma grup eksperckich (puzzle)

Tok zajęć:

1. Organizacja pracy; podział uczniów na grupy 5-osobowe.
2. Podanie tematu i celu lekcji – postaramy się rozstrzygnąć problem, czy na Starym Rynku powinny jeździć auta?
3. Zadanie I – treść polecenia dla zespołów.

Porozmawiajcie o Starym Rynku w naszym mieście. Dlaczego jest to ważne i cenne dla nas miejsce? Zastanówcie się wspólnie, czy ruch samochodowy jest zagrożeniem dla tego wyjątkowego miejsca? Po krótkiej wymianie poglądów zanotujcie swój wniosek. Czasu jest niewiele, więc pracujcie zgodnie i skutecznie! Czas: 5 minut.

4. Przedstawienie wniosków bez omawiania i dyskusji.
5. Podział uczniów na 5 grup eksperckich. (patrz komentarz)
6. Zadanie II – polecenia dla zespołów.

A) Jesteście mieszkańcami kamienic na Starym Mieście. Porozmawiajcie i wspólnie ustalcie, jakich argumentów należy użyć, aby zezwolono wam na korzystanie z samochodów w obrębie Starówki. Niech każdy notuje wspólne ustalenia, aby przekazać je później w swoich zespołach. Czas: 20 minut

B) Jesteście turystami, miłośnikami zabytków, którzy przeciwni są, aby na terenie Starego Miasta jeździły samochody. Porozmawiajcie i wspólnie ustalcie, jakich argumentów należy użyć, aby przekonać władze miasta o wprowadzeniu zakazu ruchu kołowego na tym terenie. Niech każdy notuje wspólne ustalenia, aby przekazać je później w swoich zespołach. Czas: 20 minut

C) Jesteście przedsiębiorcami, właścicielami lokali gastronomicznych itp., które znajdują się na Starym Mieście. Porozmawiajcie i wspólnie ustalcie listę argumentów, którymi będziecie przekonywać władze miejskie, by zezwoliły wam na wjazd samochodów na ten teren. Niech każdy notuje wspólne ustalenia, aby przekazać je później w swoich zespołach. Czas: 20 minut

D) Jesteście członkami Towarzystwa Miłośników Starego Miasta. Porozmawiajcie i przedyskutujcie, czy na Starym Mieście powinno dopuścić się ruch samochodowy. Niech każdy notuje wspólne ustalenia, aby

przekazać je później w swoich zespołach. Czas: 20 minut

E) Jesteście pracownikami miejskich urzędów, które znajdują się na Starym Mieście. Porozmawiajcie i wspólnie ustalcie, czy na tym terenie zezwolić na ruch samochodowy. Może zaproponujecie inne rozwiązania, by go ograniczyć lub zlikwidować? Niech każdy notuje wspólne ustalenia, aby przekazać je później w swoich zespołach. Czas: 20 minut

7. Powrót do grup wyjściowych; zadanie III – treść polecenia.

Wysłuchajcie ustalonych w grupach eksperckich opinii i argumentów a następnie na tej podstawie zapiszcie na planszy swój ostateczny pogląd na temat: *Wjechać czy nie wjechać autem na Stary Rynek? Możecie zmienić lub zmodyfikować swoje pierwotne stanowisko. W formie mapy mentalnej zanotujcie najważniejsze Waszym zdaniem przesłanki dla ostatecznego wniosku.* Czas: 25 minut.

8. Prezentacja sprawozdawców grup.

9. Dyskusja podsumowująca; komentarz nauczyciela; ocena pracy uczniów na lekcji.

10. Zadanie domowe

Napisz, co dzisiejsza lekcja uświadomiła ci w sprawie wspólnego użytkowania przestrzeni publicznej.

Komentarz

Zaproponowana tu praca metodą grup eksperckich wymaga od uczniów już pewnej sprawności pracy w grupie; można ją wykorzystać w klasach, które systematycznie ćwiczą pracę w grupach i opanowały już w znacznym stopniu umiejętności współpracy i porozumiewania się. Zadanie wstępne (I) jest „rozgrzewką”, dotknięciem problemu i w związku z tym nie powinno trwać zbyt długo, aby uczniowie nie zaczęli pogłębiać tematu. Zadanie ostatnie (III) jest rozwiązaniem problemu, często ujawnia się różnicowanie i niejednoznaczność ostatecznych konkluzji. W ten sposób uczniowie przekonują się, że nie ma łatwych rozwiązań dla trudnych problemów. Cele zapisane w scenariuszu przewiduje *Podstawa programowa dla gimnazjum* oraz *Karta przestrzeni publicznej*.

Ważna jest także strona organizacyjna takich zajęć. Do zadania II każda grupa musi oddelegować swojego przedstawiciela do zespołu eksperckiego. Nauczyciel powinien przygotować tyle kartek dla ekspertów „A”, „B”, „C”, „D”, „E”, ilu jest uczniów w grupie. Praktyczne jest użycie innego koloru dla każdego zespołu specjalistów. Jeśli np. w grupie I będzie 6 osób (np. w klasie 26-osobowej), wtedy należy zwiększyć liczbę ekspertów np. grupy „A” (dwoje uczniów z jednej grupy I). W klasach mniej licznych można zrezygnować z jednej z grup eksperckich np. z grupy „E”.

Temat: Graffiti, murale, tagi czy bazgroły? – zasady kształtowania przestrzeni publicznej z poszanowaniem dobra wspólnego.

Cele – uczeń:

1. Rozumie charakter przestrzeni publicznej i jej wartości estetycznej.
2. Rozumie problem poszanowania cudzej (wspólnej) własności.
3. Odróżnia mural, graffiti i tag jako teksty kultury.
4. Dyskutuje, uzasadnia własne zdanie, przyjmuje poglądy innych lub polemizuje z nimi.
5. Posługuje się pojęciami piękno – brzydota, a także rozpoznaje ich obecność w życiu (w swoim miejscu zamieszkania).

Czas: 1 jednostka lekcyjna

Metody: rozmowa kierowana; próba dyskusji

Tok zajęć:

1. Prezentacja głównego celu lekcji; zapis pierwszej części tematu.
2. Krótka prezentacja multimedialna przykładów murali, graffiti i tagów.
3. Uporządkowanie (ewentualnie wprowadzenie) ww. pojęć.
4. Karta pracy; uczniowie zapoznają się z dostarczonymi im informacjami; ciche czytanie ze zrozumieniem i zadawanie pytań.
5. Wyjaśnienie niejasności związanych z materiałem informacyjnym.
6. Postawienie problemu; dopisanie drugiej części tematu.

Czy za każdym razem, oglądając murale, graffiti lub tagi, mamy do czynienia ze sztuką plastyczną w przestrzeni publicznej, czy z wandalizmem i niszczeniem cudzej (wspólnej) własności?

Próba dyskusji; wypowiedzi i argumentacja uczniów.

7. Należy założyć, że końcowe wnioski powinny zmierzać do zróżnicowanego spojrzenia na to zagadnienie. Niewątpliwie mamy do czynienia z dziełami sztuki, które często są wykonane na zamówienie (np. murale wykonane w ramach festiwalu Outer Spaces w Poznaniu), a z drugiej strony liczne tagi i graffiti są zniszczeniem np. nowych elewacji budynków. W trakcie dyskusji uczniowie przywołują przykłady, które znają ze swego otoczenia; zapamiętali je w Poznaniu.

8. Podsumowanie rozważań.

Warte podkreślenia w podsumowaniu przez nauczyciela są takie aspekty jak:

- a) polityczny wymiar haseł i znaków malowanych na murach (II wojna światowa, stan wojenny itp.), twórczość Banksy`ego,
- b) artyzm murali,
- c) upiększanie przestrzeni dzięki muralom malowanym na ścianach budynków, które szpecą i są zaniedbane,

d) wulgarność i hermetyczność niektórych tagów; ich niewłaściwe miejsce (np. na przystankach komunikacji miejskiej).

9. Zapisanie końcowych wniosków do zeszytów tzn. kilku zasad, wg których można w mieście malować graffiti, murale lub tagi.

Zadanie domowe

Zaproponuj co najmniej dwa miejsca w mieście: jedno, które nadaje się na wykonanie graffiti lub muralu oraz drugie, w którym należałoby usunąć rysunek lub podpis graffitiarza. Napisz krótkie uzasadnienie swoich propozycji.

Komentarz

Prezentację multimedialną, pokazującą przykłady murali, graffiti i tagów (krótką!), mogą przygotować wcześniej uczniowie zainteresowani tą problematyką lub nauczyciel. Warto, aby dominowały przykłady z Poznania. Można wykorzystać m. in. strony internetowe http://www.epoznan.pl/news-news-40985-Outer_Spaces_murale_powstaja_na_Jezycach lub <https://foursquare.com/awersowy/list/murale-festiwalu-outer-spaces-w-poznaniu>. W dyskusji może pojawić się motyw wolności wypowiedzi artystycznej oraz odpowiedzialności twórcy za społeczne skutki swojej działalności. Zasady, wg których można w mieście malować graffiti, murale lub tagi, powinny być zgodne z zasadami współżycia społecznego, obowiązującym prawem i wartościami zapisanymi w *Karcie przestrzeni publicznej*. Cele zapisane w scenariuszu przewiduje *Podstawa programowa dla gimnazjum* oraz *Karta przestrzeni publicznej*.

Karta pracy

1. Graffiti – nazwa zbiorcza dla różniących się tematem i przeznaczeniem elementów wizualnych, np. obrazów, podpisów lub rysunków, które są umieszczane w przestrzeni publicznej lub prywatnej za pomocą różnych technik. Zazwyczaj tworzone jest anonimowo i bez odpowiednich zezwoleń lub – rzadziej – za zgodą albo na zamówienie właściciela pomalowanego obiektu. Do malowania graffiti najczęściej używa się sprayu (farba w aerozolu w puszkach). Graffiti polityczne służy najczęściej anonimowej prezentacji poglądów twórcy, skierowane zwykle przeciwko organowi władzy. Tematy dotyczą rozmaitych ideologii, religii, rasizmu, antysemityzmu lub np. dyskryminacji mniejszości. Jest ono również wyrazem niechęci społeczeństwa do polityków lub rozmaitych służb np. policji (zwłaszcza w państwach totalitarnych). Najczęściej spotykaną formą graffiti politycznego są symbole lub slogany, umieszczane w widocznych miejscach, w celu zdobycia maksymalnej liczby odbiorców. Początki graffiti w dzisiejszym tego słowa znaczeniu sięgają przełomu lat 60. i 70. XX wieku. Na upowszechnianie graffiti miał znaczący wpływ paryski Maj '68 (m.in. słynne hasła: „Nigdy nie pracuj!”, „Władza w ręce wyobraźni”, „Plaża na ulicach”). Upowszechnienie farb w sprayu sprawiło, że napisy stały się większe, bardziej kolorowe i łatwiejsze do zauważenia. To właśnie tego typu formy stanowią graffiti w ścisłym znaczeniu.

2. Mural – rodzaj malatury, nazwa pochodzenia hiszpańskiego oznaczająca w skrócie dzieło dekoracyjnego malarstwa ściennego, najczęściej monumentalne. Malowidła takie, w zależności od intencji twórcy, mogą mieć na celu impresję odbiorcy, reklamę jakiegoś produktu lub promocję akcji charytatywnej. Murale można zdefiniować jako *wielkoformatową grafikę na ścianach budynków*.

3. Tag – od angielskiego słowa oznaczającego *metka*, jest to podpis graffitiarzy i członków subkultur (np. hiphopowców). Często pisany jest jedną kreską i ma charakterystyczny powyginany kształt. Przeważnie pisany jest niezmywalnymi pisakami, do tagowania używa się zazwyczaj markerów o grubości od 1 do 5 cm, farb w sprayu, wosku lub papieru ściernego (scratchowanie). Tag najczęściej zawiera imię, pseudonim, nazwę drużyny sportowej, cytat, jakiś skrót, napis wyrażający uczucia bądź słowo nie mające sensu ani znaczenia. Występuje nie tylko jako samodzielny podpis, również jako znak rozpoznawczy pod pracą (graffiti) lub jako samodzielna forma twórczości. Często tylko artysta wykonujący dany tag jest w stanie go odczytać. W kręgach graffitiarzy tagi cenione są za dwie rzeczy: styl (czyli ogólny wygląd taga) oraz miejsce - im bardziej niebezpieczne i niedostępne tym lepiej np. komisariat policji.

wg <http://pl.wikipedia.org>

